

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛІСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Технологічний факультет

Кафедра годівлі, розведення тварин та збереження біорізноманіття

Кваліфікаційна робота
на правах рукопису

СТЕЦЮК КАРИНА ЮРІЇВНА

УДК:636.084:636.4(477.42)

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
ОРГАНІЗАЦІЯ ТЕХНОЛОГІЇ ГОДІВЛІ СВИНОМАТОК В УМОВАХ ПП
«КЛИМЧУК» ЖИТОМИРСЬКОЇ ОБЛАСТІ
204 «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва»

Подається на здобуття освітнього ступеня бакалавр

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень.

Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на
відповідне джерело _____ Карина СТЕЦЮК

Керівник роботи:

Віталій МАМЧЕНКО

кандидат с.-г. наук, доцент

Житомир – 2024

**Висновок кафедри технологій виробництва, переробки та якості
продукції тваринництва**

за результатами попереднього захисту:

Протокол кафедри технологій виробництва, переробки та якості
продукції тваринництва № __ від «__» _____ 2024 р.

Завідувач кафедри технологій виробництва,
переробки та якості продукції тваринництва

Тетяна ВЕРБЕЛЬЧУК

«__» _____ 2024 р.

Результати захисту кваліфікаційної роботи

Здобувач вищої освіти **Карина Стецюк** захистила кваліфікаційну
роботу з оцінкою:

сума балів за 100-бальною шкалою _____

за шкалою ECTS _____

за національною шкалою _____

Секретар ЕК

_____

Тетяна ПОПАДЮК

(підпис)

АНОТАЦІЯ

Стецюк К.Ю. Організація технології годівлі свиноматок в умовах ПП «Климчук» Житомирської області. Кваліфікаційна робота на правах рукопису.

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавр за спеціальністю 204 «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва». – Поліський національний університет, Житомир, 2024.

ПП «Климчук» при годівлі свиноматок використовують концентратний тип годівлі свиней у зв'язку з тим, що підприємство спеціалізується на вирощуванні пшениці, кукурудзи і сої. Структура раціону для холостих і порослих свиноматок була наступною: концентровані корми – 73-75%; соковиті – 18-20%; трав'яне борошно – 5 %. У останні 30 діб порослості: концентровані корми – 80%, соковиті – 14, грубі корми – 6%. Структура для підсисних свиноматок була наступною: концентровані корми – 80%, коренеплоди – 12, сироватка – 8%. В умовах приватного підприємства холостих свиноматок згідно рекомендацій утримують групами (6-8 голів). Утримання – безвигульне.

Ключові слова: холості, поросні, підсисні свиноматки, утримання, годівля.

ANNOTATION

Stetsyuk K.Yu. Organization of technology of feeding sows in the conditions of PP "Klymchuk" of Zhytomyr region. Qualification work on manuscript rights.

Qualification work for obtaining a bachelor's degree in specialty 204 "Technology of production and processing of animal husbandry products". – Polis National University, Zhytomyr, 2024.

PP "Klymchuk" uses a concentrated type of pig feed when feeding sows due to the fact that the enterprise specializes in the cultivation of wheat, corn and soybeans. The structure of the ration for single and farrowing sows was as follows: concentrated feed - 73-75%; juicy - 18-20%; grass flour - 5%. In the last 30 days of growth: concentrated fodder - 80%, juicy - 14, coarse fodder - 6%. The structure for suckling sows was as follows: concentrated feed - 80%, root crops - 12%, serum - 8%. In the conditions of a private enterprise, single sows are kept in groups (6-8 heads) according to the recommendations. Retention is unbreakable.

Key words: barrows, piglets, suckling sows, maintenance, feeding.

ЗМІСТ

Анотація.....	3
Вступ.....	5
Розділ 1. Огляд літератури	
1.1 Підбір кнурів і свиноматок	7
1.2 Ознаки опоросу у свиноматок	9
Розділ 2. Матеріал, методика та умови проведення досліджень	
2.1.1 Короткі відомості про господарство	12
2.1.2. Заготівля кормів і годівля тварин	13
2.1. 3. Характеристика тварин	15
2.2 Матеріал та методика проведення досліджень	16
Розділ 3. Результати власних досліджень	
3.1.1 Технологія годівлі свиноматок в умовах приватного підприємства	18
Висновки.....	25
Пропозиції виробництву.....	26
Список використаної літератури.....	27

Вступ

Фізіологічний стан свиноматок значною мірою залежить від годівлі. Годують свиноматок за раціонами, які коригують у різні періоди життя [1,2].

Свині скоростиглі тварини (у віці 1 року дають потомство), багатоплідні (10-12 поросят, максимально 29), за 1 рік можуть давати 3 опороси, висока продуктивність (від 1 свиноматки за рік з її приплодом можна отримати 2 тонни м'яса.). Витрати на 1 кг свинини 4-6 корм. од., калорійність свинини вища за енергетичну цінність яловичини в 2 рази, забійний вихід складає 70-75%. Свинарство рентабельне, якщо концентрати (зерно) складають 70% і більше в раціонах [3,4].

Актуальність теми. В останні роки годівлі свиноматок в умовах приватних підприємств приділяється не надто багато уваги. При правильній годівлі і утриманні можна отримати життєздатний молодняк та підвищити рівень рентабельності галузі свинарства.

Мета досліджень – аналіз технології годівлі свиноматок в умовах ПП «Климчук» Житомирської області.

Об'єкт досліджень – свиноматки великої білої породи.

Предмет досліджень – звіти та кормова база.

Матеріалом досліджень – свиноматки (холості, поросні, підсисні).

Для досягнення зазначеної мети виконали наступні завдання:

- проаналізувати технологію годівлі та утримання свиноматок;
- надали висновки та рекомендації.

Кваліфікаційна робота викладена на 30 сторінках комп'ютерного тексту, містить 10 таблиць. Список використаної літератури включає 40 джерел.

Практичне значення роботи. Результати, отримані в роботі мають практичні рекомендації та дозволять приватному підприємству підвищити продуктивність холостих, поросних та підсисних свиноматок.

Публікації за темою кваліфікаційної роботи:

1. *К. Стецюк* Ознаки опоросу у свиноматок. Проблеми виробництва і переробки продовольчої сировини та якість і безпечність харчових продуктів. Збірник матеріалів 6 міжнародної науково-практичної конференції 7 червня 2024 року. Житомир. С. 139-140.

2. *Мамченко В.Ю., Стецюк К.Ю.* Коротка характеристика ПП «Климчук». Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва: науково-теоретичний збірник. Вид-во «Поліський національний університет», 2024. Вип. 18. С. 133-134.

Розділ 1. Огляд літератури

1.1. Підбір кнурів і свиноматок

Успішний фермер завжди використовує хороших племінних тварин. Виведені поросята повинні швидко рости і мати якісні тушки з високим відсотком м'яса і невеликою кількістю жиру [5,6].

Відбір, утримання та використання кнурів. Вибирають кнурів, які не мають дефектів, швидко ростуть, без ознак ожиріння та є клінічно здоровими. Хороший кнур досягає 90 кг живої ваги до того, як йому виповниться 140 днів [7,8].

Молоді кнури повинні перебувати під ретельним наглядом, щоб виявити можливі проблеми та переконатися, що вони не пораняться під час першого спаровування свиноматки [9,10].

Бажано, щоб кнур і свиноматка були приблизно однакового розміру.

Кнур повинен осіменяти свиноматку у своєму або в звичному для нього загоні. Підлога загону не повинна бути слизькою, а всі перешкоди усунені [11,12].

Порядок дій при використанні кнура: Кнур повинен бути в загоні за кілька хвилин до того, як в нього заведуть свиноматку. Не квапте кабана, нехай працює без поспіху. Ніжно розмовляйте з кабаном, щоб він звик до вашої присутності. Не змушуйте кнура сідати на свиноматку, а обережно направляйте його в задню частину (спинку) свиноматки. Поправляючи хвіст самки, спробуйте хряку самостійно почати процес [13,14,15].

Потрібне багато терпіння, яке згодом буде винагороджено кнурами, які за темпераментом добре ладнають зі свиноматками та людьми і не мають шкідливих звичок [16,17].

Як тільки молодий кнур починає працювати, його не можна використовувати частіше двох разів на тиждень, поки йому не виповниться рік. Старих і дорослих кнурів (зрілих) можна використовувати тричі на тиждень. На фермі з 20 племінними свиноматками необхідно утримувати щонайменше двох кнурів, а саме молодого кнура для підсвинків, і дорослого

для обслуговування старших і більш важких свиноматок. Також бажано завжди мати під рукою запасного кнура [18,19].

Кнурів необхідно замінити, коли вони стануть занадто великими, щоб обслуговувати більшість свиноматок на фермі [20].

Зазвичай кнури мають максимальну продуктивність від 18 до 24 місяців. Це означає, що їх слід замінити, коли їм виповниться 30-36 місяців.

Дуже важливо вести облік використання кнурів, щоб можна було якомога швидше виявити безплідних і замінити їх [21].

Низький статевий потяг (лібідо) також може бути проблемою. Деякі кабани повільно працюють, іноді неохоче і лише час від часу охоче працюють. На цих кнурів необхідно звернути увагу, щоб при необхідності їх можна було замінити [22,23].

Відбір і догляд за свиноматками. Серед молодняку підростаючих самок в господарстві необхідно відбирати і залишати для розведення більш придатних. Відбирайте племінних підсвинків від свиноматок, які дають великий приплід зі швидкістю росту вище середнього, і туші з низьким вмістом жиру. При виборі підсвинків слід враховувати такі характеристики:

Якщо заміна підсвинків недоступна, коли це необхідно, або якщо вони не відповідають вимогам, слід купити підсвинків. Бажано купувати їх у тому ж господарстві, звідки походять кнури, оскільки таким чином попередній власник може проконсультувати вас щодо племінної політики для невеликої свиноферми [24,25].

Зазвичай підсвинків відбирають для розведення у віці п'яти-шести місяців. Невідібрані свині можуть бути продані як беконники живою вагою приблизно від 85 до 90 кг. Відібраних підсвинків вирощують так, щоб вони важили від 120 до 130 кг у віці від семи з половиною до восьми місяців, коли вони готові до того, щоб їх вперше обслуговували кабани [26,27,28].

Підсвинки повинні бути в хорошому стані, щоб мати приплід (від восьми до 10 або більше здорових поросят) без ознак ожиріння і бути готовими до спаровування [29,30].

Вибракуваних свиноматок необхідно якомога швидше вилучити з ферми та продати. Утримувати вибракунаних свиноматок на фермі для набору ваги перед продажем не вигідно. Як тільки вим'я свиноматки нормалізується після відлучення, доцільно відправити її на бійню. Після цього в стадо вводять ремонтний молодняк [31,32].

Свиноматку зазвичай забирають із стада, коли її приплоди починають зменшуватися (два поспіль) [33,34].

1.2 Ознаки опоросу у свиноматок

Можна використовувати багато типів станків для опоросу, залежно від того, що найкраще підходить до умов ферми. Загони повинні бути подалі від переважаючих вітрів, а також використовувати сонячне світло або тінь у відповідну пору року. Розмір має бути достатнім, щоб свиноматка могла лежати на боці, повністю витягнувшись, і мати місце для поросят, що ростуть. Конструкції станків часто включають огорожу або решітчастий простір, де поросята можуть уникнути ризику роздавлювання, коли свиноматка ляже. Максимальний розмір загону залежить від клімату та методів господарювання. Менші станки для опоросу краще зберігають тепло, тоді як великі, вищі станки краще запобігають перегріванню станка в теплу пору року [35].

Чисті приміщення для опоросу значно знижують частоту захворювань новонароджених поросят. Якщо опорос відбувається в приміщенні, це місце можна ретельно очистити та продезінфікувати за кілька днів до входу свиноматки. Приблизно за два тижні до опоросу вагітним самкам проводять обробку від внутрішніх і зовнішніх паразитів. Бажано помити свиноматок теплою водою з милом і перемістити їх у приміщення для опоросу приблизно за 4-5 днів до передбачуваної дати опоросу [36].

Фази опоросу

Звичайний опорос – безперервний процес. Зазвичай поділяють на три етапи. Етап 1. Підготовчий етап. Ця стадія починається з м'язових

скорочень і закінчується повним розкриттям шийки матки, що дозволяє плодам увійти в таз або родові шляхи. Єдиними зовнішніми ознаками цієї стадії є дискомфорт у черевній порожнині та неспокій.

2 стадія. Вигнання плода. Ця стадія починається, коли перший плід потрапляє в тазовий канал, з видимими скороченнями черевної порожнини, і закінчується пологами останнього плода. Період часу від перших спостережуваних скорочень до народження зазвичай становить від однієї до трьох годин, але може коливатися від кількох хвилин до кількох годин.

3 стадія. Відшарування плацентарних оболонок. 3 етап завершує процес опоросу. У більшості опоросів плацентарні оболонки (послід) видаляються однією масою протягом однієї-двох годин після народження останнього поросяти. Іноді поросят народжується загорнутим у плаценту [36].

Зовнішні ознаки швидкого опоросу

Якщо необхідно відвідати опорос або внести спеціальні зміни в управління (наприклад, забезпечити додаткове тепло), важливо мати можливість передбачити протягом кількох годин, коли свиноматка збирається опороситися. У ситуаціях, коли дати відомі, тривалість вагітності може бути корисною для прогнозування часу опоросу. Однак тривалість вагітності свиноматок може коливатися від 109 до 121 дня. Нижче наведено деякі типові ознаки та час їх появи. Це може бути корисним для прийняття управлінських рішень, особливо якщо дати розмноження невідомі або якщо присутність опоросу є важливою [37].

Ознаки швидкого опоросу

Скорочення черева. Будівництво гнізда/неспокій (починається за 2-3 дні до опоросу). Зміна ректальної температури (підвищується на 1–2 °С).

Виділення кров'яної рідини з вульви, зціджування молока, виділення фекальних частинок плоду з вульви, посмикування хвостом [38, 39].

Поведінка свиноматки під час опоросу. Підвищена активність свиноматок може вплинути на виживання поросят через підвищений ризик

виготпування або лежання (свиноматки лежать на поросятах). Новонароджені поросята перебувають у тісному контакті зі свиноматкою, де вони знаходяться під загрозою, коли свиноматка перевертається з боку на бік або стоїть і лягає. Коли опорос наближається до завершення, свиноматка зазвичай стає більш слухняною та менш активною [39].

Розділ 2. Матеріал, методика та умови проведення досліджень

2.1.1 Короткі відомості про господарство

Приватне підприємство «Климчук» зареєстроване за адресою: Житомирська область, Бердичівський район, село Іванківці, вулиця Стадіонна, будинок 1. Дата реєстрації: 09.06.2003.

Основним напрямом діяльності підприємства є вирощування зернових, бобових культур та насіння олійних культур. Також впродовж останніх 20 років господарство займається розведенням свиней.

Першим керівником підприємства була Климчук Наталія Іванівна. Наразі цю посаду займає Климчук Микола Петрович.

На підприємстві функціонує два цехи: рослинництва та тваринництва. Основний прибуток отримується від вирощування зернових, бобових та олійних культур.

Серед поголів'я свиней на підприємстві є тварини різних технологічних груп. Переважною більшістю серед них є свині на відгодівлі та десятою частиною від всього поголів'я є основні свиноматки.

Аналізуючи дані грошових надходжень від реалізації товарної продукції можна побачити, що основний прибуток підприємство отримує від реалізації зерна. У середньому за 3 роки цей показник складає 98,4%. В цей же час від реалізації продукції свинарства підприємство отримало за 3 роки всього 1,6% від всіх грошових надходжень.

У таблиці 2.1.1.1 наведені дані щодо грошових надходжень у господарстві.

Таблиця 2.1.1.1

Грошові надходження від реалізації товарної продукції

Галузі та види продукції	Роки						У середньому за 3 роки	
	2021		2022		2023		млн. грн	%
	млн. грн	%	млн. грн	%	млн. грн	%		
Зерно	48,23	98,4	55,51	98,6	46,37	98,3	50,04	98,4
Свинарство	0,77	1,6	0,79	1,4	0,82	1,7	0,8	1,6
Разом	49	100	56,3	100	47,19	100	50,83	100

2.1.2. Заготівля кормів і годівля тварин

У користуванні підприємства знаходиться 1709,2 га землі. Воно спеціалізується на вирощуванні пшениці, кукурудзи, сої та ріпаку (таблиця 2.1.2.1).

Таблиця 2.1.2.1

Загальна площа земельних угідь

Показники	Площа, га	%
Загальна площа, у т.ч.	1709,2	
в оренді	1709,2	100
Всього с.-г. угідь, у т.ч.	1709,2	
рілля	1709,2	100

Аналізуючи дані таблиці структури земельних угідь можна побачити, що підприємство користується виключно орендованими землями. Через те, що

98,4% прибутку підприємства надходить від реалізації зерна, доцільно використовувати саме рілля.

У таблиці 2.1.2.2 наведені розмір та структура посівних площ.

Таблиця 2.1.2.2

Розмір та структура посівних площ

Галузі та види продукції	Роки						У середньому за 3 роки	
	2021		2022		2023			
	га	%	га	%	га	%	га	%
Зернові і зернобобові, всього, в т.ч.								
пшениця	355	21	357	21	363	21	358	21
кукурудза	332	20	346	21	350	20	343	20
соя	435	26	447	26	454,2	27	445	26
ріпак	563	33	542	32	542	32	549	32
Всього посівів	1685	100	1692	100	1709,2	100	1695	100

Проаналізувавши дані таблиці розміру та структури посівних площ можна побачити, що розмір посівних площ пшениці, кукурудзи та сої дещо збільшився. Проте розмір посівних площ ріпаку знизився в 2022 році та в 2023 році залишився майже на тому ж рівні.

Аналіз структури посівних площ показує, що найбільша частина угідь призначена для вирощування ріпаку та сої.

У таблиці 2.1.2.3 наведена врожайність кормових культур.

Врожайність кормових культур

Кормові культури	Роки		
	2021	2022	2023
	ц/га	ц/га	ц/га
Пшениця	36,56	36,15	36,30
Соя	2,52	2,53	2,57
Кукурудза на зерно	70,4	78,4	77,9

Як видно з даної таблиці врожайність пшениці в середньому за 3 роки складає – 36,3 ц/га, сої – 2,54 , кукурудзи на зерно – 75, 6 ц/га.

2.1. 3. Характеристика тварин

ПП «Климчук» застосовує концентратний тип годівлі свиней. В зв'язку з тим, що підприємство спеціалізується на вирощуванні пшениці, кукурудзи та сої, які є основними концентрованими кормами для годівлі свиней, дефіциту у кормах майже не спостерігається.

У таблиці 2.1.3.1 наведене поголів'я тварин.

Таблиця 2.1.3.1

Поголів'я тварин

Вид тварин	На початок року			На кінець року		
	2021	2022	2023	2021	2022	2023
Свиней, всього	239	237	245	237	245	251
в т.ч. основних свиноматок	24	25	27	25	27	26
Коней, всього	2	2	2	2	2	2
в т.ч. конематок	1	1	1	1	1	1

Проаналізувавши наявність поголів'я тварин за 2021- 2023 роки можна побачити, що чисельність свиней та, зокрема, основних свиноматок тримається приблизно на одному рівні. Коней використовують лише як робочу силу для підвозу кормів на території ферми.

У таблиці 2.1.3.2 наведені дані щодо виробництва продукції тваринництва та продуктивності тварин

Таблиця 2.1.3.2

Виробництво продукції тваринництва та продуктивність тварин

Показники	Роки		
	2021	2022	2023
Одержано м'яса, т	21,52	22,37	23,69
Середньодобовий приріст свиней на відгодівлі, г	575	600	620
Вихід молодняку на 100 свиноматок, голів	1275	1382	1396

Аналіз даних виробництва продукції тваринництва та продуктивності тварин показує, що впродовж останніх 3 років показники кількості отриманого м'яса зростає, середньодобові прирости молодняку на відгодівлі – 598 грамів. На 100 свиноматок у середньому отримано – 1351 голів поросят [40].

2.2 Матеріал та методика проведення досліджень

Дослідження проводили в умовах ПП «Климчук» Житомирської області.

Мета досліджень – аналіз технології годівлі свиноматок в умовах ПП «Климчук» Житомирської області.

Об'єкт досліджень – свиноматки великої білої породи.

Предмет досліджень – звіти та кормова база.

Матеріалом досліджень – свиноматки (холості, поросні, підсисні).

Для досягнення зазначеної мети виконали наступні *завдання*:

- проаналізувати технологію годівлі та утримання свиноматок;
- надали висновки та рекомендації.

Методи дослідження: аналітичні, зоотехнічні, розрахункові.

Розділ 3. Результати власних досліджень

3.1.1 Технологія годівлі свиноматок в умовах приватного підприємства

Під час виконання досліджень по темі дипломної роботи нами були проаналізовані господарські раціони для свиноматок на зимовий період.

Склад раціонів для холостих свиноматок залежить від типу годівлі, як правило, в нього включають 2-3 види зернових злакових і бобових культур, відходи технічних виробництв (макуха, шроти, висівки), трав'яне борошно, коренебульбоплоди, комбісилос, мінеральні і вітамінні добавки.

В умовах приватного підприємства застосовується концентратний тип годівлі.

Структура раціону для холостих та порослих свиноматок в перші 84 дні поросності була наступною:

- концентровані корми – 73-75%;
- соковиті – 18-20%;
- трав'яне борошно – 5 %.

У останні 30 діб порісності структура була наступною: концентровані корми – 80%, соковиті – 14, грубі корми – 6%.

Через забезпеченість підприємства концентрованими кормами на фермі використовують концентратний тип годівлі свиней. Для годівлі свиней використовують пшеницю, кукурудзу та сою. Влітку до раціонів додають зелену масу. Зважаючи на індивідуальні особливості організму різних груп свиней, до раціонів додають різні кормові добавки.

В таблиці 3.1.1.1 наведений господарський раціон для холостих свиноматок.

**Раціон для холостих свиноматок, за 13-14 днів до парування,
жива маса 161-180 кг**

Корми і поживні речовини	Кількість, кг	Вміст кормів в %
Дерть кукурудзяна	0,86	35,0
Дерть пшенична	0,70	25,0
Висівки пшеничні	0,20	5,0
Шрот соєвий	0,25	5
Силос вико-вівса	4,2	10
Буряки кормові	2,31	10
Трав'яне борошно /Жита	0,25	5
Борошно кісткове	0,24	5
Поживні речовини	Норма	Міститься в раціоні
Кормових одиниць	3,0	3,0
Обмінної енергії, МДж	33,3	34,3
Сухої речовини, кг	2,9	3,1
Сирого протеїну, г	400	404
Перетравного протеїну, г	300	305
Сирої клітковини, г	332	380
Лізін, г	17,2	15,9
Метіонін+цистин, г	10,3	11,0
Кальцій, г	25	24,5
Фосфор, г	21	16
Залізо, мг	323	367
Марганцю, мг	134	98,3
Мідь , мг	49	31,4
Цинк, мг	249	97,0
Кобальт, мг	5,0	3,1
Каротин, мг	30	77
Вітамін Д, МО	1,6	3,0
Вітамін Е, мг	117	167
В ₁ , мг	7,0	13,6
В ₂ , мг	20,0	13,2
В ₃ , мг	66,0	52,2
В ₄ , мг	3	2,9
В ₅ , мг	232,0	115

В раціоні відмічається надлишок сирої клітковини, вітамінів Д , Е та В₁. Недостатня кількість фосфору, марганцю, кобальту, міді, вітамінів групи В, окрім В₁.

В таблиці 3.1.1.2 наведений господарський раціон для поросних свиноматок в перші 84 дні поросності.

Таблиця 3.1.1.2

**Раціон для поросних свиноматок в перші 84 дні поросності,
жива маса 161-180 кг**

Корми і поживні речовини	Кількість, кг	Вміст кормів в %
Дерть кукурудзяна	0,79	40,0
Дерть пшенична	0,56	25,0
Шрот соєвий	0,23	8,0
Силос вико-вівса	2,74	8,0
Буряки кормові	1,85	10
Трав'яне борошно /Жита	0,16	4
Борошно кісткове	0,19	5,0
Поживні речовини	Норма	Міститься в раціоні
Кормових одиниць	2,4	2,4
Обмінної енергії, МДж	26,60	27,0
Сухої речовини, кг	2,3	2,4
Сирого протеїну, г	321	318
Перетравного протеїну, г	240	247
Сирої клітковини, г	321	335
Лізин, г	13,7	12,9
Метіонін+цистин, г	8,2	8,9
Кальцій, г	20	19
Фосфор, г	17	14
Залізо, мг	170	230
Марганцю, мг	108	83,9
Мідь, мг	39	23,4
Цинк, мг	200	134
Кобальт, мг	4,0	2,5
Каротин, мг	26	55
Вітамін Д, МО	1,3	2,0
Вітамін Е, мг	94	117
В ₁ , мг	6,0	10,6
В ₂ , мг	16,0	8,9
В ₃ , мг	53,0	42,2
В ₄ , мг	3	2,2
В ₅ , мг	185,0	78,2

В раціоні відмічається надлишок заліза, каротину, вітамінів Д, Е та В₁. Дефіцит міді, кобальту, цинку, марганцю, вітамінів групи В, окрім В₁.

В таблиці 3.1.1.3 наведений господарський раціон для поросних свиноматок в останні 30 днів поросності.

Таблиця 3.1.1.3

**Раціон для поросних свиноматок в останні 30 днів поросності,
жива маса 201-220 кг**

Корми і поживні речовини	Кількість, кг	Вміст кормів в %
Дерть кукурудзяна	1,18	45,0
Дерть пшенична	0,60	20,0
Шрот соєвий	0,35	9,0
Буряки кормові	3,45	14,0
Трав'яне борошно /Жита	0,33	6,0
Борошно кісткове	0,31	6,0
Поживні речовини	Норма	Міститься в раціоні
Кормових одиниць	3,2	3,2
Обмінної енергії, МДж	35,7	36,0
Сухої речовини, кг	3,1	3,1
Сирого протеїну, г	424	422
Перетравного протеїну, г	322	330
Сирої клітковини, г	352	350
Лізін, г	18,2	16,9
Метіонін+цистин, г	11,2	12,1
Кальцій, г	26	25,8
Фосфор, г	21	20
Залізо, мг	247	322
Марганцю, мг	143	103,9
Мідь, мг	52	37
Цинк, мг	265	182
Кобальт, мг	5,0	2,9
Каротин, мг	35	49
Вітамін Д, МО	1,8	2,8
Вітамін Е, мг	125	107
В ₁ , мг	8,0	11,0
В ₂ , мг	21,0	6,9
В ₃ , мг	70,0	39,2
В ₄ , мг	4	3,1
В ₅ , мг	247	94,2

В раціоні відмічається надлишок заліза, каротину, вітамінів Д, Е та В₁. Недостатня кількість міді, цинку, кобальту, марганцю, фосфору, вітамінів групи В, окрім В₁.

В таблиці 3.1.1.4 наведений господарський раціон для підсисних свиноматок.

Таблиця 3.1.1.4

Раціон для підсисних свиноматок, 12 поросят, відлучка у 35 днів, жива маса 201-220 кг

Корми і поживні речовини	Кількість, кг	Вміст кормів в %
Дерть кукурудзяна	2,03	37,0
Дерть пшенична	1,25	20,0
Шрот соєвий	0,65	8,0
Висівки пшеничні	0,62	7,0
Буряки кормові	6,18	12,0
Сироватка	4,87	8,0
Борошно кісткове	0,86	8,0
Поживні речовини	Норма	Міститься в раціоні
Кормових одиниць	6,7	6,7
Обмінної енергії, МДж	74,2	74,3
Сухої речовини, кг	5,3	5,7
Сирого протеїну, г	955	946
Перетравного протеїну, г	746	734
Сирої клітковини, г	365	424
Лізін, г	24,7	25,7
Метіонін+цистин, г	11,0	12,1
Кальцій, г	49	60
Фосфор, г	38	38
Залізо, мг	597	563
Марганцю, мг	242	223
Мідь, мг	88	59
Цинк, мг	448	367
Кобальт, мг	9,0	5,7
Каротин, мг	60	92
Вітамін Д, МО	3,0	4,4
Вітамін Е, мг	211	287
В ₁ , мг	14,0	24,7
В ₂ , мг	36,0	27,0
В ₃ , мг	118,0	113,5
В ₄ , мг	6	6,1
В ₅ , мг	417	334

Структура для підсисних свиноматок була наступною: концентровані корми – 80%, коренеплоди – 12, сироватка – 8%.

В раціоні відмічається надлишок кальцію, каротину, вітамінів Д , В₁. Недостатня кількість міді, кобальту, марганцю, цинку, вітамінів групи В, окрім В₁.

Даний раціон в основному відповідає потребам свиноматок та загальноприйнятій структурі. Проте, слід відмітити, що недостатня кількість поживних речовин раціону може негативно впливати на молоковіддачу та ріст і розвиток поросят-сисунів. В раціон ввели більшу кількість кормового буряку та сироватку, так як ці корми є молокогінними.

В умовах приватного підприємства холостих свиноматок згідно рекомендацій утримують групами (6-8 голів) у станку. утримання – безвигульне. Поросних свиноматок утримували як і холостих, за тиждень до очікуваного опоросу переводили в індивідуальні станки. Тварини були забезпечені підстилкою та водою. Свиноматок на підсисі утримували – індивідуально до відлучення поросят.

Попередження захворювань свиней на підприємстві проводять шляхом їх вакцинації. Насамперед вакцинують поросят від бешихи, чуми, лептоспірозу та сальмонельозу. При зараженні гельмінтами обов'язково проводиться дегельмінтизація.

Особливу увагу на підприємстві приділяють опоросам. Перед опоросом свиноматку переводять в окреме приміщення. Станок очищують та дезінфікують. Під час опоросу ветеринарний лікар уважно стежить за поведінкою та самопочуттям свиноматки.

Після народження поросят очищають від слизу, обрізають пуповину та дезінфікують. Після цього поросят переносять в сухе, чисте та тепле місце з інфрачервоною лампою.

На третій день всім поросяткам обов'язково вводять залізовмісні препарати. Це необхідно для профілактики анемії.

Всі станки облаштовані годівницями, працівники завжди контролюють температуру повітря та вологість у приміщеннях. Через відсутність

вигульних майданчиків на фермі ретельніше слідкують за видаленням гною, адже це може призвести до хвороб та травм із-за слизької підлоги.

Висновки

1. Свиноматка та її здоров'я – велика цінність для свиноферм. Фізіологічний стан свиноматок значною мірою залежить від годівлі. Годувати свиноматок потрібно за раціонами, які коригують у різні періоди життя.

2. У користуванні підприємства знаходиться 1709,2 га землі. Всі землі знаходяться в оренді. Воно спеціалізується на вирощуванні пшениці, кукурудзи, сої та ріпаку.

3. У ПП «Климчук» при годівлі свиноматок використовують концентратний тип годівлі свиней у зв'язку з тим, що підприємство спеціалізується на вирощуванні пшениці, кукурудзи та сої.

4. Структура раціону для поросних та холостих маток у перші 84 дні поросності була наступною: концентровані корми – 73-75%; соковиті – 18-20%; трав'яне борошно – 5 %. В останні 30 діб структура була наступною: концентровані корми – 80%, соковиті – 14, грубі корми – 6%.

5. Підсисні свиноматки отримували 80% концентратів, 12 – коренеплодів та 8% сироватки.

6. В умовах приватного підприємства холостих свиноматок згідно рекомендацій утримують групами (6-8 голів) у станку. утримання – безвигульне. Поросних свиноматок утримували як і холостих, за тиждень до очікуваного опоросу переводили в індивідуальні станки. Тварини були забезпечені підстилкою та водою. Свиноматок на підсисі утримували – індивідуально до відлучення поросят.

Пропозиції виробництву

В умовах ПП «Климчук» при організації годівлі та утриманні свиноматок різних фізіологічних груп пропонуємо ввести у практику господарства вигульну систему свиней.

При складанні раціонів враховувати всі потреби свиноматок у поживних речовинах, враховуючи їх фізіологічний стан.

Для компенсації дефіциту поживних речовин у раціоні рекомендуємо використовувати білково-вітамінні-мінеральні добавки та премікси.

Список використаної літератури

1. Антоненко П. П. Профілактика стресів у свиней та підвищення їх продуктивності за впливу фітопрепаратів / П. П. Антоненко // Вісник / Сумський національний аграрний університет. Суми, 2013. Вип. 9(33). С. 80-83.
2. Баньковська І. Б. М'ясна продуктивність і якість м'яса свиней нових спеціалізованих генотипів: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд с.-г. наук: спец. 06.02.01 "Розведення та селекція тварин" / І. Б. Баньковська. Полтава, 1993. 26 с.
3. Баньковська І. Б. М'ясна продуктивність свиней різних генотипів / І. Б. Баньковська, О. О. Висланько // Вісник Сумського національного аграрного університету. Суми, 2002. № 6. С. 45-46.
4. Баньковський Б. В. Основні положення та результати гібридизації у свинарстві. // Свинарство. 1991. Вип. 47. С. 9.
5. Баньковський Б. В. Продуктивність свиней деяких спеціалізованих порід та їх помісей. // Свинарство. 1970. Вип. 11. С. 3-7.
6. Бейнс Ф. Свинарство України. 2012. №7. С.14-15.
7. Білай Д. В. Загальне тваринництво та технології виробництва продукції тваринництва з основами стандартизації [Текст] : підручник. Київ : Кондор, 2008. 344 с.
8. Бірта Г. О. Основи рослинництва і тваринництва [Текст] : навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2014. 304 с.
9. Бірта Г. "Відгодівельні, забійні та м'ясо-сальні якості свиней різних напрямів продуктивності." Scientific Progress & Innovations 4 (2012). С. 49-51.
10. Борщ М. С. Довідник з гігієни сільськогосподарських тварин / М. С. Борщ, В. П. Мазуренко, В. В. Красій. Київ : Урожай, 1991. 232 с.
11. Біндюг О. "Перетравність і баланс поживних речовин корму за осциляторної годівлі свиней." Вісник аграрної науки 6 (2013). С. 31-33.
12. Богданов Г. "Рекомендації з нормованої годівлі свиней." (2012).С. 193

13. Бурлака В. "Природні алюмосилікати: нетрадиційні, екологічно чисті мінеральні добавки в годівлі свиней." Вінниця (2011). С. 12-14.
14. Бугаєвський В. М. Ефективність схрещування в свинарстві Миколаївської області. // 36. наук. праць Миколаїв. держ. с-г. дослід. станції. К., 1996. С. 272-276.
15. Василів А. П. Проблема стресу у промисловому свинарстві. // Розведення і генетика тварин: міжвід. темат. наук.зб. К., 2009. Вип. 43. С. 46-54.
16. Високос М. П. Практикум для лабораторно-практичних занять з гігієни тварин. Харків : Еспада, 2003. 218 с.
17. Гнатюк О. С. Подолання стресу у свинарстві - запорука економічного успіху. // Сучасна ветеринарна медицина. 2011. №2.
18. Гудзь Н. В. Вплив стрес-факторів на організм молодняка свиней в умовах інтенсивного вирощування. // Науковий вісник / Національний університет біоресурсів і природокористування України. К., 2011. Вип. 167, Ч. 1. С.21-24.
19. Гігієна тварин / М. В. Демчук, М. В. Чорний, М. О. Захаренко, М.П. Високос. Харків : Еспада, 2006. 520 с.
20. Дякін С. Нова альтернативна енергозберігаюча система мікроклімату для ферм [електронний ресурс] / С. Дякін, М. Мечта. - Режим доступу до журн.:<http://www.meta.ua/pda/getpage.aspx=>
21. Зоогігієна з основами ветеринарії / В. П. Мазуренко, В. А. Бортнічук, І.І.Карташов, В. А. Безсмертний; за ред. В. П. Мазуренка. 2 вид., перер. і доповн. Київ : Вища школа, 1986. 383 с.
22. Дяченко Л."Годівля свиней." (2020). С. 124-125
23. Ісаков В. "Застосування екологічних кормів у годівлі свиней." Свинарство 60 (2012). С. 116-121.
24. Котляр О. "Ефективність дії сольових і хелатних мікроелементів у годівлі свиней." Вісник аграрної науки 2 (2014). С. 25-28.

25. Кравченко О. "Порівняльна характеристика сухого та рідкого способів годівлі свиней." (2013). С. 77.
26. Кришталь О. "Сучасне обладнання для годівлі свиней." Техніка і технології АПК 9 (2012). С. 19-22.
27. Медведєв В. "Обґрунтування удосконалення норм годівлі свиней різного напрямку продуктивності." *Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія: Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва* 205 (2015). С. 162-172.
28. Новікова Н. Товарні властивості м'яса різнопорідних свиней під впливом стрес-факторів. // *Тваринництво України*. 2018. №9-10. С. 25-30.
29. Породи свиней в Україні / [В. П. Рибалко, Ю. Ф. Мельник, В. М. Нагаєвич, В. І. Герасимов]. Х.: Еспада. 2001. 80 с.
30. Програма селекційно-племінної роботи з червоною білопоясною породою м'ясних свиней на 2008-2012 роки / [В. П. Рибалко, Ю. Ф. Мельник, Д. М. Микитюк, О. В. Білоус]. К.: 2008. 78 с.
31. Рибалко В. П. Порівняльне вивчення репродуктивних, відгодівельних та м'ясних якостей свиней різного напрямку продуктивності / В. П. Рибалко, О. О. Висланько // *Вісник аграрної науки*. 2002. № 8. С. 28.
32. Рибалко В. П. Селекція та гібридизація у свинарстві. К., 1996. 143 с.
33. Саприкін В. "Рекомендації з нормованої годівлі свиней різного напрямку продуктивності." *Тваринництво України* 10 (2012). С. 29-31.
34. Сисоєва С. Якість м'яса свиней різних генотипів. // *Тваринництво України*. 1997. № 6. С. 16.
35. *Свинарство і технологія виробництва свинини : підр.* / В. І. Герасимов, Л.М. Цицюрський, Д. І. Барановський та ін. ; за ред. В. І. Герасимова. Харків : Еспада, 2003. – 438 с.
36. Сусол Р. "Оптимізація системи розведення і годівлі свиней м'ясного напрямку продуктивності в умовах Півдня України." *Зернові культури* 2, № 2 (2018). С. 353-359

37. Флока Л. "Вплив рівня годівлі свиней червоної білопоясої породи на інтер'єрні показники." *Scientific Progress & Innovations* 4 (2016): 79-82.
38. Чернолата Л. "Біологічна повноцінність протеїну під час годівлі свиней." *Корми і кормовиробництво* 82 (2016). С. 227-232.
39. *К. Стецюк* Ознаки опоросу у свиноматок. Проблеми виробництва і переробки продовольчої сировини та якість і безпечність харчових продуктів. Збірник матеріалів 6 міжнародної науково-практичної конференції 7 червня 2024 року. Житомир. С. 139-140.
40. *Мамченко В.Ю., Стецюк К.Ю.* Коротка характеристика ПП «Климчук». Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва: науково-теоретичний збірник. Вид-во «Поліський національний університет», 2024. Вип. 18. С. 133-134.